

Matthias Stein

Programma Quo Rector Universitatis Rostochiensis Matthias Stein/ I. U. D. & Codicis Profess. Publ. Ad Deducendum Frequentibus Exequiis Funus Viri Iuvenis ... Dn. Joh. Christiani Sandritters/ Lipsiensis SS. Theologiae Et Philosophiae Studiosi Omnes Omnium Ordinum Cives Academicos ... invitat : [Conventus ... d. 6. Martii Anno M.DC.XCIX.]

Rostochii: Weplingius, [1699]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn775780960>

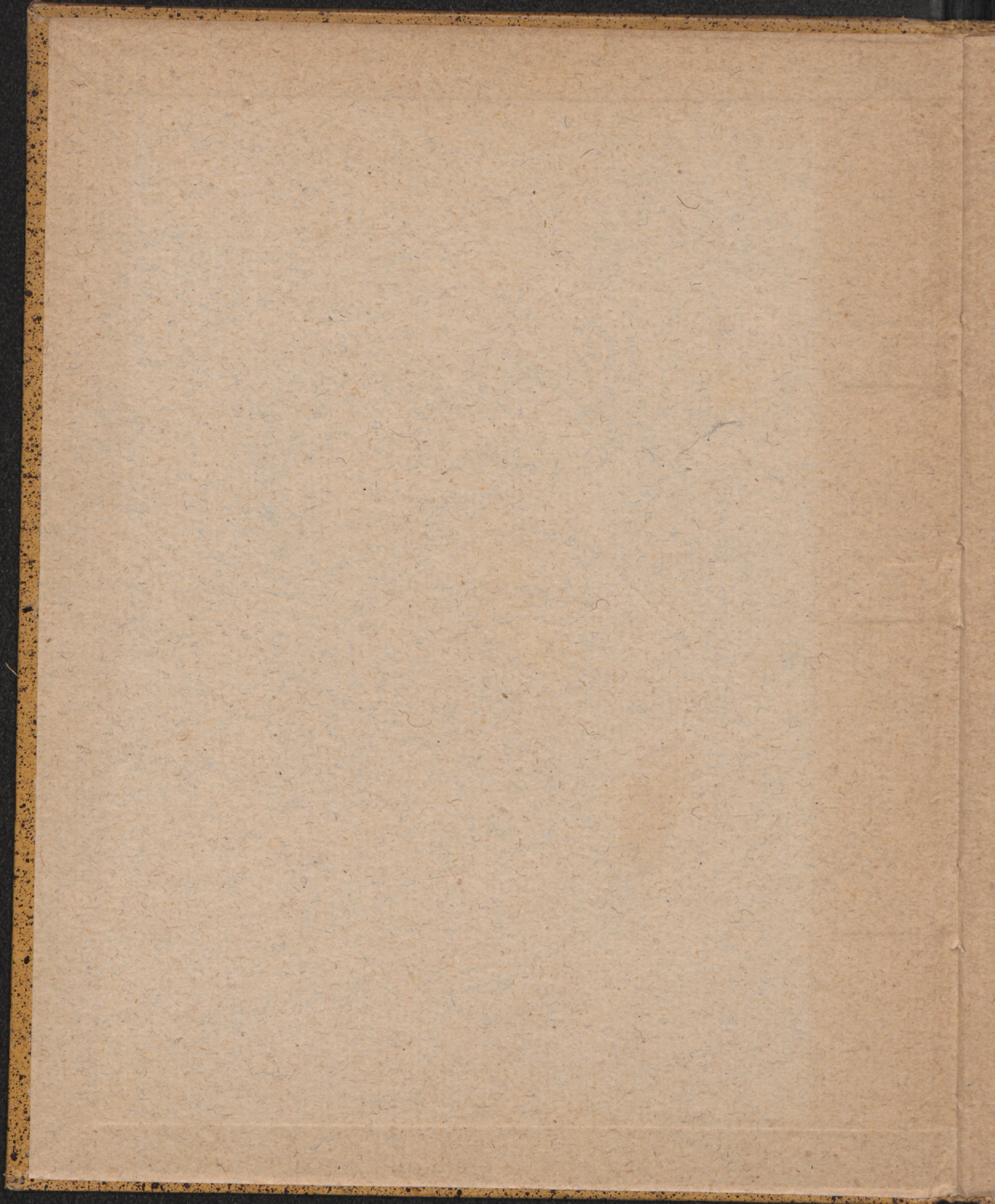
Druck Freier Zugang

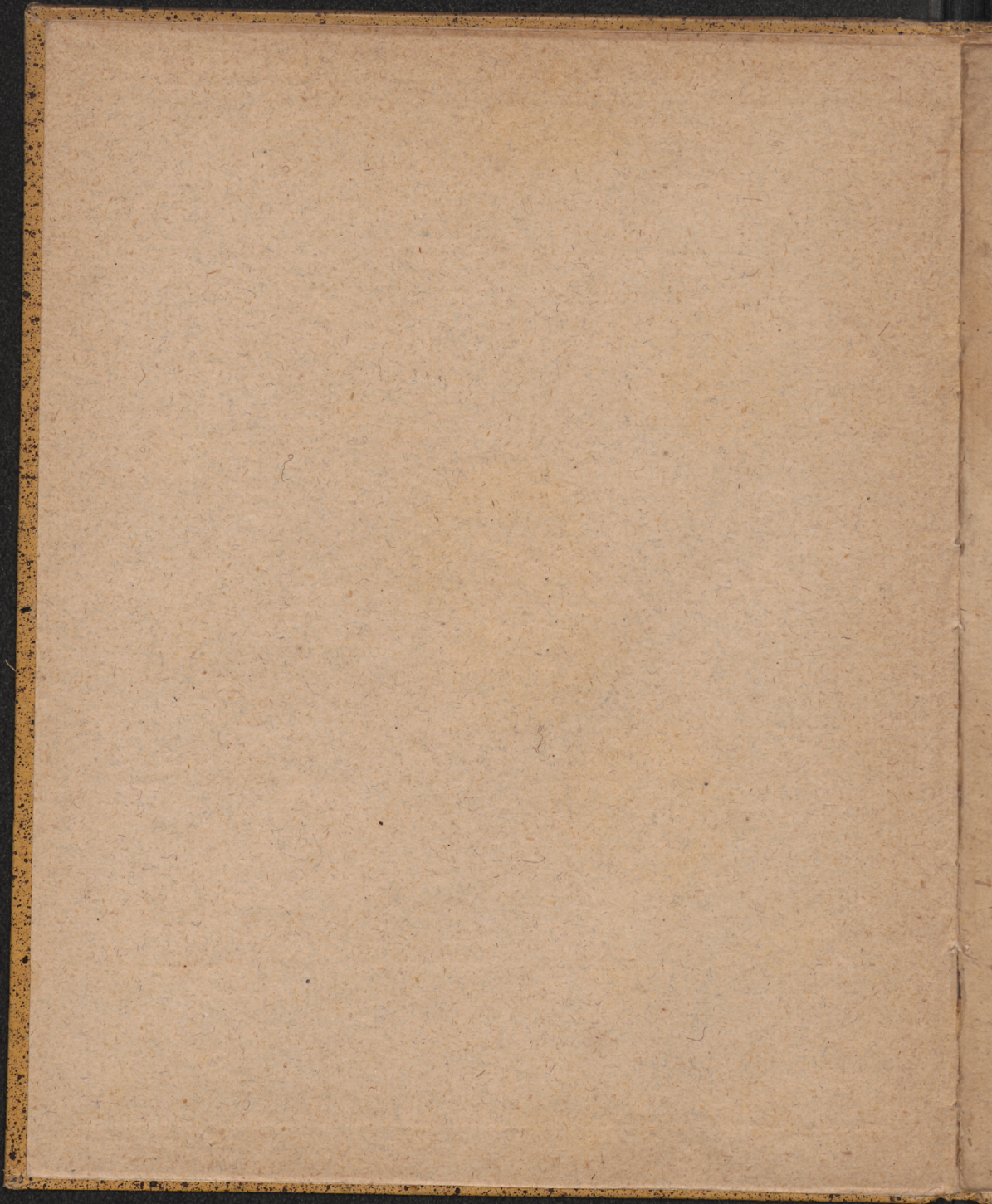

Stein, M.,
in
J. Chr. Sandritter.

Rost.(1699.)

27

PROGRAMMA

QVO

RECTOR

UNIVERSITATIS ROSTOCHIENSIS

MATTHIAS Stein

& Codic. Profess. Publ.

ERIGENDUM FREQUENTIBUS EXEQVIIS
FUNUS

VIRI JUVENIS

PRÆ-EXIMI DOCTISSIMIQUE

DN. JOH. CHRI-

STIANI Sandritters

LIPSIENSIS

SS. THEOLOGIÆ ET PHILOSOPHIÆ STUDIOSI

Omnes Omnium Ordinum Cives Academicos

sedulo & officiosè Invitas.

ROSTOCHII,

Typis JOH. WEPPLI NGII, Univ. Typogr.

I. N. J.

Nter varia, quæ à priscis Philo-
sophiæ tribuuntur, elogia, aut
honorarios titulos, locum quoq;
habet, quod Patoni in Phædo-
ne dicitur *Meditatio Mortis*, si-
cuti & ex Cicerone Lib. 1. Tusc:
quæst: & Macrobio Lib. 1. in
Somn. Scip: aliisque videre li-
cet. Quæ Platonica Philoso-

phiæ descriptio, ut pro accuratâ definitione Logicâ,
cum ad leges Dialecticorum non quadret, vulgo nec ha-
betur, nec haberi potest, sic quoque ab interpreti-
bus metaphoricè tantum accipitur, non propriè, ita
ut *meditatio mortis* denotet ipsis *mortificationem affectu-
um, seu, talem cognitionem, quæ donec sit ad comprimendos
animi motus, quod est Philosophiæ practicæ*, ut loqui-
tur Dn. Hartknoch in Coll. Phil. præfem. Notum
enim est, non tantum Ecclesiæ Christianæ Patres, ac
Philosophos Christianos, sed & ipsos Ethnicos tri-
plicem statuere mortem, scilicet, *Natura*, seu *tempo-
ralem*

ralem, quæ in dissolutione animæ & corporis confitit, quâ homo propter peccatum naturaliter moritur, & vivere, i. e. actiones naturales edere, cessat; *culpe seu æternam*, quâ impii ob finalem suam impietatem, à communione cum Deo & Salvatore nostro, qui, & in quo uno, est vera vita, itemque cum omnibus sanctis, *svavissimâ*, remoti ac alienati, in hac vitâ inchoativè, in alterâ verò consummativè æternum moriuntur, & *gratie seu spirituales*, quâ homo peccatis, mundo ac sibi ipsi moritur, ut Deo & Servatori suo unice vivere possit; quod fit, dum voluptates mundi contemnit, affectuumque suorum illecebras pro viribus suppressit, atque animum suum ad cœlestium divinarumque rerum contemplationem ac consecutionem tantum elevat atque dirigit. Nullum trium horum mortis generum Ethnicis prorsus latuisse credo, cum singulorum expressam in scriptis suis faciant mentionem: de primo dubium ipsis esse planè non potuit, semper enim & quotidie exempla defunctorum ipsis æque fuerunt obvia ac nobis, dum scilicet unum post alterum decedere, atque efferi viderunt, ex quo facile colligere potuerunt, quod Seneca habet, Lib. 6. natur. quæst: *Mortem nature legem, & tributum officiumque mortalium esse.* Nec secundi generis mortis omnino nescii fuere Ethnici (quamvis negari non possit, quod status impiorum post hanc vitam infelicissimus longè clariùs nobis in sacris literis describatur, ac naturâ patet) ejus enim luculenta satis testimonia in monumentis eorum deprehenduntur, dum non modò tartari, averni, orci, erebi & infernorum existentiam quàm sæpiùs memorant, sed & cruciatus infernales bo-

nam partem verbo Dei congruenter delineant, scilicet primo, quoad hominum damnandorum pluralitatem seu multitudinem, quò pertinet illud Ovidii 4. Metam:

*Mille capax aditus, & apertas undique portas
Urbs habet, utque fretum de totâ flumina terra,
Sic omnes animas locus accipit ille, nec ulli:
Exiguus populo est, turbamve accedere sentis &c.*

Quo & illud, quando Senecæ longus ad manes dicitur properare ordo agminis mæsti, & Silio, cum demum Erinny Junoni laudata redire, cum magnam secum rapit turbam sub tartara &c. Dein quoad ipsas pœnas infernales, quibus Deus justissimus Iudex secundum proportionem ac gradus scelerum suorum unumquemque afficiet, quâ de re pluribus agit Virgilius Lib. 6. Æneid. & Ovid. l. c. ut nunc alios non adducam. Tandem quoad durationem cruciatuum infernalium, scilicet, quod æterni sint futuri, nec habituri finem, quid clarius dici potest, quàm illud Ovidii sæpe citati.

*Nec mortis pœnas mors altera finiet hujus,
Horaque erit tantis ultima nulla malis*

Aut illud Senecæ: gradum retrò flectere haut unquam sinunt umbra tenaces, & post pauca: nemo ad id serò venit, unde nunquam, cum semel venit, potuit reverti. Hæcine omnia cum Scripturâ S. satis congruunt? & primum quidem cum dictis Es: 5. 14. Matth: 7. 13. 14. Luc: 17. 24. Secundum cum dictis Matth: 23. 14. Luc. 10. 12. cap. 12. 47. &c. Rom. 2. 6. Sapient: 6. 6. &c. Tertium cum dictis Es: 66. 24. Apoc. 9. 6. Matth: 5. 25. &c. Cap: 25. 46. 2. Thess. 1. 9. &c. Plura non addo: ex his autem satis liquet, omnino gentilibus de morte æternâ, & pœnis infernalibus constitisse, quamvis, ut
qveritur

queritur Apostolus Rom: 1. 21., in *commentis suis* vānē
facti sūt, dum situm, locum, qualitatesque inferno-
rum investigare ac repræsentare studuerunt, certos iis
principes præficiendo, Plutonem sc: & Dæmonem cum
Proserpinā, certos iudices, ut sunt: Æacus, Minos,
Rhadamantus, eò, quod hos in vitā justissimos fuisse
crediderunt, certas Furias, quæ agitent damnatos,
ut: Alecto, Megæra, & Tisiphone; imo flumini-
bus certis ea incluserunt, ut sunt Acheron, Phlegeton,
Styx, Lethe &c. ubi Portitor est Charon, janitor verò
Orci Cerberus, &c. mera figmenta, mera vanitas! Me ju-
dice satius fuisset, verā viam, quomodo pœnas inferna-
les effugere potuissent, quærere, quàm talia sine funda-
mento fingere. Nec tertiū genus mortis Ethnicis planē
incognitū fuit, licet enim & hic negari non possit, quod
mors illa gratiæ, quæ propriè Spiritus S. dicitur, per
singularem Spiritus S. operationem perq; ordinaria,
eaque efficacissima media, verbum sc: & Sacramenta,
in cordibus fidelium producat, & sit gradus longē
excellētoris, imo, multis quoque modis differat, ab
illā Ethnicorum suppressione affectuum seu mortis
genere, tamen abjudicari illis planē non potest, quod
per vires naturæ mundo ejusq; voluptatibus quodam-
modo aut mortui sint, aut mori studuerint, & quid hęc
in repræstiterint nonnulli, de Sectis Stoicorū & Acade-
micorum, cujus ultimæ Princeps fuit Plato, pleni sunt
libri, plenæ memoriæ. Quando ergo sæpe laudatus
Plato Philosophiam appellat Meditationem mortis, si
ex propriis ejus principiis, ceu fas est, id explicare vo-
luerimus, haud aliter, quàm, ut jam antè dictum, me-

taphoricè ac improprie pro suppressione affectuum
id accipere poterimus. Nihilominus tamen si quis Chri-
stianorum verba illa Philosophi in proprio ac genuino
sensu, de mortis naturalis meditatione interpretari, eaq;
conversa sua facere velit, dicendo, meditationem mor-
tis esse Philosophiam, eum à veritatis tramite haud lon-
gè recessurum credo. Etenim quid est Philosophia, si
nomen spectes, quàm amor aut studium Sapientiae, si
rem, quàm complexus omnium artium atqve scienti-
arum, aut quibus ea modis comparatur, nisi continu-
is & indefessis meditationibus? At quæ major est Sa-
pientia, aut quæ potior ars, quàm ars benè beatèqve
moriendi; omnes artes Philosophicæ, quotqvot earum
sunt, usum suum præstant tantum in hac vitâ, at hæc,
non modò in hac, sed & in alterâ, in comparabilem. Hinc
& Zeno sapientissimus Philosophus, cum ab Apollinis
oraculo sciscitaretur, quomodo vitam benè agere posset
id responsi accepit, teste Laërtio: *mortuos consule, & ab
iis quid sit faciendum discite*, quo significare voluit oracu-
lum optimam & utilissimam sapientiam huic Philoso-
pho adhuc deesse, eamqve non nisi in mortis mortuo-
rumq; sedulâ meditatione consistere. Hinc & Psalmista
orat: *Pf. 90. 12. Docce nos Domine, numerare dies nostros, ut
applicemus cor ad Sapientiam.* Omnis philosophia pro
fine habet Summum Bonum, idq; vel Theoreticum
vel practicum, sed quishominum, id perfectè & omni-
bus numeris absolutum consequitur? At ars mori-
endi ducit nos ad verè summum & perfectissimum
bonum, ad ipsam æternam salutem, quâ nihil perfectius,
quod in hominem caderet, dari aut excogitari po-
test. Summum Bonum, quod est finis Philosophiæ,
dicitur

dicitur esse operatio secundum virtutem optimam
& perfectissimam in vitâ perfectâ, sed ubi hîc virtus
perfectissima, ubi vita perfecta? *At, ô homo, mortem, tan-*
quam finem omnium rerum, meditare, & nunquam
percabis, sed semper operabere bonum. Syr. 7. 40.
O ergo felices mortaliû, qui in hâc philosophiâ sc:
mortis meditatione sedulò se exercent, qui quotidie de
mortis horâ cogitant, & juxta illud Poëtæ, *omnem*
sibi diem illuxisse supremum credunt, hi enim se
ipsos, qui sint, & mundi vanitatem, rectè agnos-
cent, seqve ita per veram fidem præparabunt, ut
omni tempore, imo omni momento, quò Deus vo-
luerit, in pace decedere, & temporalem hanc vitam
cum illâ æternâ beatè commutare possint. Et hæc
meditatio quidem subinde sollicitum habuit piè dé-
functum nostrum DN. JOH. CHRIST. SAND-
RITTERUM, *Philosophie Baccalaureum digniss.* &
ss. Theol. Studiosum pereximium, cujus Personalia,
ut vocant, utqve abs Viro Præcell: atqve Clariss. DN.
JOH. Gottlieb HOFFMANNO, Artium Doctore feli-
cissimo, piè defuncti Dn. Conterraneo, & amico nostro
æstimatissimo, ea accepimus, pro more atqve consuetu-
dine hîc subjicimus. *Natus autem est ille Lipsia, anno*
seculi finem suum jam jam attingentis, M. DC. LXXIV.
d. 21. Septembr: Patre GOTTOFREDO SAND-
RITTERO, inter Cives Lipsienses honestissimi nomi-
nis Viro, & Artis pilcatoria ibidem primiceri, Matre
verò DO ROTHEA, nata ANGERMAN-
NIA. Qui b. Defuncti parentes, quanto cordis dolore,
quantâ animi tristitiâ filii sui dilectissimi mortem perce-
perint, & adhuc percipiant, literæ eorum ad nos data,
lacry-

lacrymisque madide, abundè testantur. Avo paterno gau-
debat Viro itidem bona nota, JOHANNE SANDRIT-
TERO, Cive ac Mercatore Lipsiensi, Avia paternà, scemi-
nà laude dignissimà, SABINAE & KATERORUM stirpe oriun-
dà; Maternum amavit Avum, Virum integerrimum, AM-
BROSIVM ANGERMANNVM, Civem & Panni-
ficem penes Lipsienses quondam palmarium, Aviam Ma-
ternam sceminam virtutibus ornatissimam ELISABE-
THAM, GEORGII SIEGFRIDI, mercaturam Li-
psie feliciter olim agentis, filiam. Natus autem B. SAND-
RITTERUS, uti tota Adami posteritas, in peccatis, qui
caelesti patriâ potiri, nisi regeneratus per Baptismi fontem
saluberrimum, non poterat. A parentibus ergo mox die
XXII. Sept. non tantum Ecclesia Christiana commissus est,
ut heres eterna beatitudinis scriberetur, sed cum post ex-
atos primæ infantia annos indolem ostentasset ad studia
band ineptam, statim traditus est preceptoribus variis priva-
tis, qui omnes, sum in Religionis ac vera pietatis fundamen-
tis, tum in studiorum & Eruditionis rudimentis, formarunt
hunc tanta cum diligentia, eoque cum successu, ut dignus mature
immatriculatione, seu dicitur, Academicâ omnibus videre-
tur. Exantlato igitur in humanioribus literis tentamine
laudabiliter, consensu dilectissimorum suorum parentum Ci-
vem Academie patriæ dare cepit, anno M. DC. XCIII.
atque Preceptoribus usus est, partim in Philosophicis, par-
tim in Theologicis, partim in Homileticis, Viris Magnificis,
Summè Reverendis, Amplissimis, Excellentissimis, Pre-
cellentibus DNN. DN. B. D. GEORGIO MOE-
BIO, Theologo veterano primario, DN. D. JO-
BEN: CARPZOVIO, Theologo, Oratore sacro, &
Scripturarum Interprete per orbem longè celeberrimo, DN.
D. VAL-

DN. B. D. VAL: ALBERTI, *Pansopho & Theologo non comparando, ovū pro dolor! ἐν ἀγῶνι*, DN. L. THOMA JTTIGIO, *Theologo, Concionatore, inque Antiquitatum studio facile Principe*, DN. L. ADAM RECHENBERGIO, *Historico, & Græc. Litt. Doct.* DN: JOH: SCHMIDIO, *Theol: & Eloqv: Prof: DN: Friedr. Gottlob SEELIGMANNO, Theologo Extraordin. & Oratori facundiss: DN: L. VALENT: FRIDERICI, Lingg: Orient: Doctore.* DN: M: JOH: GUNTHERO, *Orat: Sacr: DN: M: JOH: Gottlieb HARDIO, Philosopho, & DN: M: HENR: PIP-PINGIO, Concionat: ad ad: D. Nicol. Sabbathico.*

Quorum, ad unum omnes cum laude positorum scholas frequentavit summā assiduitate, fervidissimoque studio, atque inde tantam hausit doctrinarum ubertatem, ut eruditionem ejus quilibet, qui cum ipso conversaretur, laudaret, ipseque primas Philosophiæ baccas ambire haud detrectaret, quas impetravit quoque d. XXV. April. Anno M. DC. XCVI. Nihil itaque nunc super erat, quàm ut compos etiam fieret voti illius, exteris Academicis itidem invisendi, & ecce, hic quoque commoda præter opinionem sese obtulit anno sup: occasio, ubi Vir integerrimus antiquæque virtutis ac fidei, DN. LAURENTIUS BUNSOVIUS, Civis Rostochiensis, & mercatorum haud ultimus, ad Lipsiensem Academiam mittere studiorum gratiâ filium suum allaborabat. Inita igitur sic dictâ permutatione B. Defunctus SANDRITTERUS, ad almam hanc Rosarum M. DC. XCVIIX, Mense Jun: venit, inque BUNSOVIANA domo victu ac hospitio promptè fuit exceptus; & quanquam per angustum temporis spatium, quo hic vixit, Præceptore privato alio vix uti potuerit, præter Magnif. Summæque Rev. DN. D. JOH. FECHTI-

FECHTIUM, *cujus Coll: Historicum Eccles: quod ad Ex-*
cell. DN: L. RECHENBERGII, Summarium per annum
jam summo cum applausu, ingentiqve cum fructu DNN.
Studioforum habuit, audiuit; attamen publicas adire le-
ctiones reliquorum etiam DNN. Professorum, quoad fieri
potuit, neutiquam pretermisit. Reliquum quod mansit
tempus, in Collegiis nonnullis privatissimis consumsit
mess, qui nunc unâ cum laudato DN. BUNSOVIO
exequias curo, quemque amavit adeo sincerè, ut dependere
planè ipsius animum abs me semper fuerit professus, iisq;
vel Homileticis, vel Exegeticis, imo mei quoque loco una cum
aliis Commilitibus dilectis. in duorum DN. Pastorum va-
cantis supplendis concionando tum laborantis, verba
ad populum sacra in templis vice haud simplici fecit ut
nullum hinc dubium, uti probitate ubiq; inclaruit planè, sin-
gulari, sic eruditione quoque solidâ eum nulli tandem ex-
uisse secundum. Verùm enim verò D. XXI. Jan. non
optimè habere cœpit, quæ corporis invaletudo, post caloris
algorisque vices haud simplices, in vehementissimum tan-
dem degeneravit morbum, nec beneficium tantum somni,
sed & Vires omnes eripuit. Accersitus igitur d. XXV.
ejusd. suâsumeo Medicus celeberrimus, achujusce Urbis Po-
liater, DN. D. BERNHARDUS BARNSTORPH,
mox animadvertit, quod Febris Epidemia maligna, cum
delirio quodam conjuncta, subesset, pharmacaque adhibuit
contra malum hocce quàm fortissima; sed horum vis cum
omnis eluderetur, evenit tandem, ut d. XXX. ejusd. ho-
râ antemeridianâ IX. delirium quoddam perpeffus, cum-
que hostibus spiritualibus fide verâ colluctatus, placidè ac
beatè obdormiret. Discessit autem non sine curâ, & agro-
ti corporis, presentibus semper tum memetipso, tum BUN-
SOVIANA familiâ, tum aliis, qui curam agroti habebant,
& variis

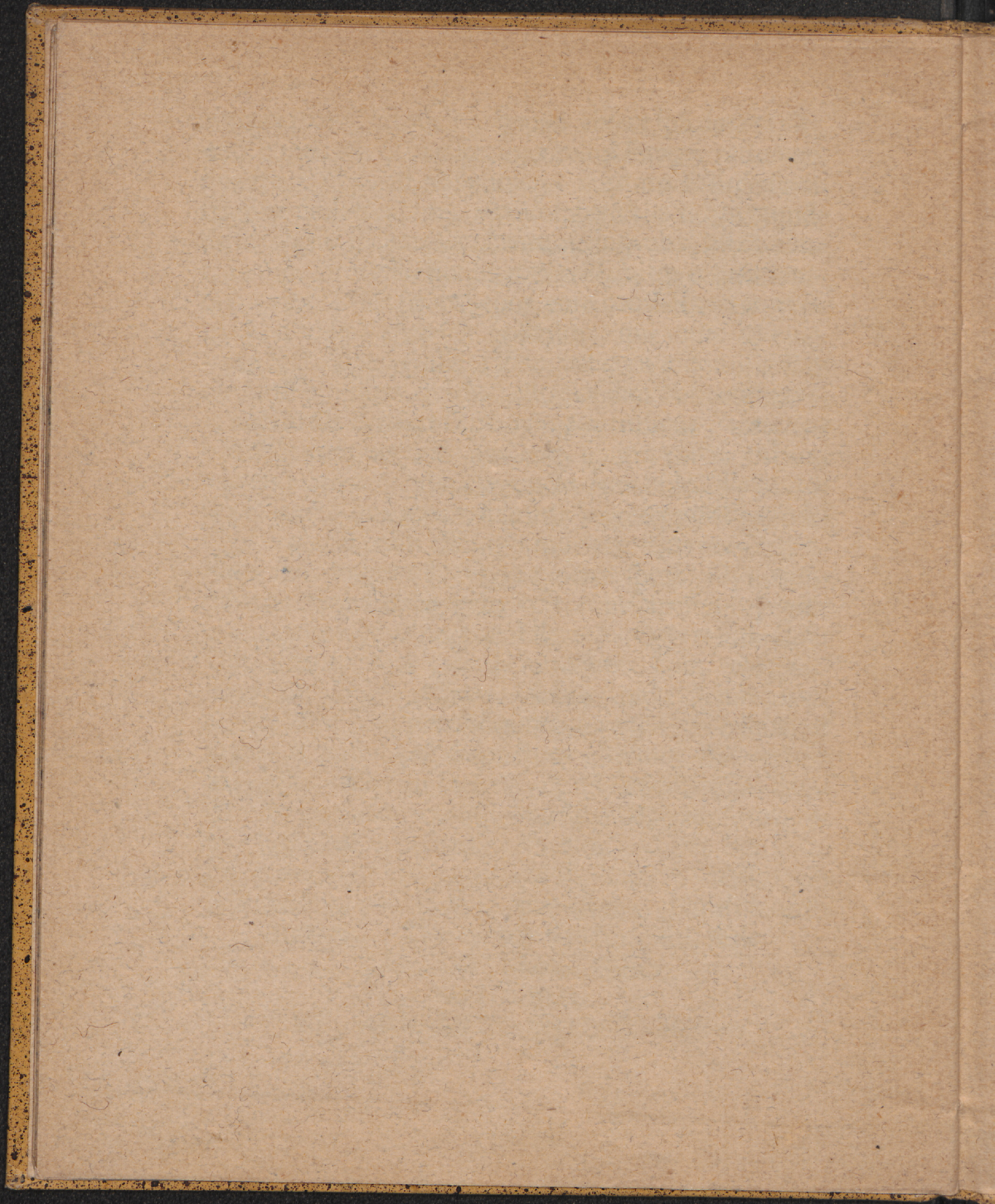
Et variis anxietatibus preſſa anima; ubique enim adſtitit ei
conterraneus viriliter Et conſtanter, è verbo DEI ſermones
cum ipſo de variis materiis Theologicis ſaciendo; adfuit eſ
Vir Summè Reverendus DN. D. POLZIUS, ſa-
luberrimo anima cibo, Corporis ac ſanguinis Salvatoris no-
ſtri Jeſu Chriſti, ipſum ſaturando Et conſolando; quid? quod
ipſe deſunctus ſuperato morbo, omnibusque finitis cordis
angoribus ſe totum Dei, Chriſtiſque Salvatoris ſui volunta-
ti reſignavit, atque ultimo vale adſtantibus, imprimis mi-
hi, quod cum oſculo ſimul conjungebat, dicto, mentis ſue
plànè compos, inter preces Et ſuſpiria, quibus Chriſtum par-
tim apprehendebat, partim Deum, Gratiãque divinã
celebrabat, qualia præprimis erant: Ich hab' meinſach'
GOTT heimgeſtellt &c. JEſU meine Freude &c.
Keinen hat Gott verlaſſen &c. exſpiravit. Deſloruit ita-
que in optimo ætatis flore corpus DN: SANDRITTERI,
(nam piſſimam ejus animã in cœlis vivere quis dubitet?) nec
hoſpiti tantum laudatiſſimo atque Conterraneo conjunctiſſi-
mo, ſed Et patrie chara, imo omnibus criſte ſui reliquit de-
ſiderium. Attãmen infelices parentes, quorum ſpes cer-
tiſſima de hocce Filio ſuo, ipſiusque ſtudiis, concepta in ipſã
quaſi herbã ſupprimitur! Rogamus ſaltem nos Deum
immortalem, ut delenſico illos ſolatio perfundat. Et quem
in viã hujusmundi amiſerunt filium, in patriã cœleſti cums
largo gaudiorum fœnorè reſtituat. Audiviſtis C. O. O. H.
qvis fuerit piè deſunctus noſter; qvis ortus ejus, nempe
honestiſſimus, quæ vita ejus, nempe Chriſtiano ho-
mine digniſſima, quæ ſtudia, ſcilicet optima, qvis exitus
vitæ, ſcilicet beatiſſimus, Etenim ut à parentibus
honestiſſimis natus, & per lavacrum regenerationis
ſeu Baptiſmum regno gratiæ divinæ erat inſertus, ſic
quod

quoque in eodem vixit, quoad vivere ipsi datum est,
ut & honestatis & pietatis maximam semper rationem
duxerit. Quis est nostrum qui eum aut ab honestatis
tramite deflectentem, aut voluptatibus hujus mundi
deditum, ne dicam, iis obrutum, unquam viderit, con-
tra verò cum afflictionibus, gravissimisque tentationi-
bus, quibus Deus probat suos, eum conflictantem quo-
tus non vidit? quis est nostrum, qui eum vel cum
malè feriatibus ac cessatoribus, vel cum indomitis illis
noctambulonibus, qui discursitationibus & boatis suis
nocturnis civium sæpe quietem turbant, unquam
habuisse commercium audierit, contra verò, cui non
vita ejus satis modesta, conjuncta cum indefesso labore
atque studio, quò rerum suarum satageret, notissima est?
Quis ergo nostrum esset, qui mortem ejus cum lugen-
tibus non lugeret? Quis tantam spem piis paren-
tibus, inclytæ Patriæ, quin toti orbi Christiano, ere-
ptam, cum dolentibus non dolere? Quis militi huic
Christiano victori, & de omnibus cum corpora-
libus, tum Spiritualibus hostibus, nunc triumphan-
ti, debitum eumque ultimum honorem non tribueret?
Quare si hoc in piè defunctum nostrum estis animo,
id publicè testatum facietis, & ad deductionem fune-
ris ejus frequentes confluetis, idque ad sepulchrum us-
que comitari non dedignabimini. Cedet hoc opti-
mis parentibus atque propinquis, defuncti mœstissimis
in solatium, vobisque in mortalitatis vestræ recorda-
tionem. Conventus fiet horâ i. in Æde

Mar. d. 6. Martii Anno

M.DC.XCIX.

P.P. Rostochii sub Sigillo Rectoratus.

Et variis anxietatibus preste anima; ubique
conterraneus viriliter Et constanter, è verb
cum ipso de variis materiis Theologicis sac
Vir Summè Reverendus DN. D. PO
luberrimo anima cibo, Corporis ac sanguinis
firi Jesu Christi, ipsum saturando Et consolans
ipse defunctus superato morbo, omnibusq
angoribus se totum Dei, Christique Salvato
ti resignavit, atque ultimo vale adstantib
bi, quod cum osculo simul conjungebat, de
planè compos, inter preces Et suspiria, quib
tum apprehendebat, partim Deum, Grati
celebrabat, qualia preprimis erant: Ich h
GOTT heimgestellt &c. JESU me
Keinen hat Gott verlassen &c. expiravit.
que in optimo atatis flore corpus DN: SAN
(nam piissimam ejus animã in caelis vivere q
hospiti tantum laudatissimo atque Conierran
mo, sed Et patriæ chara, imo omnibus trist
siderium. Attamen infelices parentes, q
rissima de hocce Filio suo, ipsiusque studiis,
quasi herbã supprimitur! Rogamus sa
immortalem, ut delensico illos solatio per
in viã hujusmundi amiserunt filium, in pa
largo gaudiorum fœnorè restituat. Audivi
qvis fuerit piè defunctus noster; qvis o
pe honestissimus, quæ vita ejus, nempe
mine dignissima, quæ studia, scilicet op
tus vitæ, scilicet beatissimus, Etenim
honestissimis natus, & per lavacrum
seu Baptisimum regno gratiæ divinæ er

